

หนังสือ "สุแดนพระพุทธรองค์ อินเดีย-เนปาล" โดย พระราชรัตนรังษี (ว.ป.วีรยุทธโท)

ในปัจจุบันมีการจัดพิมพ์จำหน่ายทั่วไป

จึงขอสงวนลิขสิทธิ์ ห้ามคัดลอกเนื้อหาและบทความก่อนได้รับอนุญาต

แผ่นดินมคธ

คัดตัดตอนจากหนังสือ
"สุแดนพระพุทธรองค์ อินเดีย-เนปาล"
โดย พระราชรัตนรังษี (ว.ป.วีรยุทธโท)

คำหนักกักบริเวณ หรือเรือนคุมขังพระเจ้าพิมพิสาร
ซึ่งถูกเจ้าชายอชคัศรุทำรัฐประหารจับพระบิดากักบริเวณแล้วทรมานจนสิ้นพระชนม์ในที่แห่งนี้

แผ่นดินมคธ

จากนาลันทามุ่งหน้าสู่เขาคิชฌกูฏ ผ่านนาข้าวกำลังทอดรวงสีทองลงสู่ภาคพื้นดิน ข้าวกำลังสุกแลเหลือองอร่าม มองไกลสุดลูกตา ละอองหนาวจากหิมาล้างกำลังระบายความเย็นทั่วทุ่งนาลันทา คงอีกไม่นาน ชาวนาที่ตั้งตาคอย จะได้เก็บเกี่ยวข้าวในนาอันแล้ว แลบนั่นนับว่าปลูกข้าวได้ผลดีมาก น้ำยังขังอยู่ในนา เด็กน้อยสองสามคนตัวมอมแมม กำลังวิดปลาอย่างจดจ่อ

ผ่านตามถนน วัวกำลังกินฟางแช่ในห้วย ควายตัวดำ ๆ ทาน้ำมันจนขึ้นเงาเย็นให้รีดนมอยู่ข้างกองฟาง บ้านดินที่ฉาบไล่ด้วยโคลมัยสด มีฟักเขียวลูกใหญ่ ๆ นอนอยู่บนหลังคา หน้าบ้านเป็นที่ตั้งกองขี้วัวแห้ง มีทั้งเป็นแท่งและแผ่น เหมือนวางไว้ทอดชาวต่างถิ่นผู้มาเยือน ให้เห็นจากแห่งชีวิตที่เกินกว่าละครของโลก

มันฝรั่งฝอยเฟล็น พาชมสองข้างทางในยามเช้าตรู่เช่นนี้ ถ้าจะให้มองไม่ให้สะดุด ต้องทอดสายตาออกไปไกล ๆ ก็น่าจะดีกว่า ถ้าซึ่มมองข้างถนนจิ่ง ๆ ยามเช้าอย่างนี้ กลับไปถึงที่พัก อาหารกลางวันก็เตรียมไว้คงเสียรสเพราะพวกนี้ย่อง ๆ อยู่สองข้างทางเป็นแน่

แคว้นมคธสมัยพุทธกาล เป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่หนึ่งในสี่ของชมพูทวีป พระเจ้าแผ่นดินทรงพระนามว่า พระเจ้าพิมพิสารทรงมีความสำคัญในทางด้านการเมือง การศาสนา การเศรษฐกิจ และทางทหาร มีความรุ่งเรือง มั่งคั่ง สมบูรณ์ เป็นที่ขมุนมเจ้าศาสดาลัทธิ และเศรษฐกิจมหาศาลจำนวนมาก เมืองหลวงของแคว้นมคธ ชื่อ ราชคฤห์ มีพรมแดนทางตะวันออกจรดแม่น้ำจัมปา ทางทิศเหนือจรดแม่น้ำคงคา ปัจจุบันอยู่ในเขตแคว้นพิหาร มีเมืองปัตนะเป็นเมืองหลวงของประชากร ๗๖ ล้านคน

พระพุทธรองค์เมื่อเสด็จออกผนวชจากกรุงกบิลพัสดุ์ ก็มุ่งตรงมายังแคว้นมคธแห่งนี้ หรืออาจกล่าวได้ว่า ตลอดเวลา ๖ ปี ที่ทรงแสวงหาโมกขธรรมก็ประทับอยู่ในแคว้นมคธนี้ทั้งสิ้น พระพุทธศาสนามีความมั่นคงในแคว้นนี้มาตลอด ยิ่งในสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราช พระพุทธศาสนาได้แผ่ไปสู่อำณาเขตต่าง ๆ แคว้นมคธจนมาถึงยุคอัปปาง ก็ต่อเมื่อ ชาวมุสลิมเตอร์ก เข้ารุกรานใน พ.ศ. ๑๗๔๓ (ค.ศ. ๑๒๐๐) เกือบ ๘๐๐ ปีมาแล้ว ที่แคว้นมคธเมืองแห่งวิหาร สังฆาราม สฤปเจดีย์ ได้กลายเป็นเพียงซากแห่งอดีตตั้งแต่บัดนั้น

มหานครราชคฤห์

ราชคฤห์มหานครแห่งแคว้นมคธ จัดว่าเป็นนครใหญ่แห่งหนึ่งในหกนครของอินเดียโบราณ ตั้งอยู่ทางทิศบูรพาของชมพูทวีป มีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น ศิริราช กุสาคร ประ พารัทธประ ราชคหะ เป็นต้น ในคัมภีร์พระพุทธศาสนากับศาสนาฮินดู เรียกว่า กุสาคร เพราะเหตุว่ามีหญิงชื่อนี้ชื่อ กุสะ ขึ้นเต็มเมือง ในหนังสือรามเกียรติ์ เรียกเมืองนี้ว่า วสุมาตี เพราะกษัตริย์วสุ เป็นผู้สร้าง ตามตำนานเมืองราชคฤห์นี้ มหาโควินท์ วิศวกรเอกในครั้งกระโน้น เป็นผู้ออกแบบและอำนวยการสร้าง เดิมเมืองนี้ชื่อกุสาคร อยู่บนภูเขา ถูกไฟป่าไหม้บ่อย ๆ จึงสร้างเมืองใหม่ที่เชิงเขา มีผู้เรียกเมืองราชคฤห์ที่สร้างใหม่ว่า พิมพิสารประ ก็มี

ท่านพระพุทธโฆษาจารย์เขียนไว้ว่า เมืองราชคฤห์แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนใน เรียกว่า **อันตรนคร** ส่วนนอกเรียกว่า **พาหิรนคร** ทั้งสองส่วนนี้มีพลเมืองเท่ากัน คือ เมืองละ ๙๐ ล้านคน ตามคัมภีร์พุทธวงศ์ กล่าวว่าได้ตลอดพระชนม์ชีพของพระพุทธเจ้า เคยเสด็จแวะเวียนมาประทับจำพรรษาอยู่ ณ นครราชคฤห์ในพรรษาที่ ๓ ๔ ๗ และ ๒๐ โปรดประทับ ณ ที่เวฬุวันมหาวิหารหลายพรรษา และได้เริ่มปลูกฝังพระพุทธศาสนาในนครราชคฤห์แห่งนี้ เป็นเมืองแรก ดังปรากฏในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา คัมภีร์ ธรรมบท ในพระสูตรและพระวินัยมกมาย

เพียงซากกำแพงเมืองที่ตระหง่าน เลื้อยตามภูเขามาก่อนกำแพงเมืองจีนของจีนซึ่งสองเตี้ยจะอุบัติเสียอีก และบริเวณเวียงวังที่กว้างใหญ่ เพียงนี้ก็ก่อให้เกิดแวดวงแห่งความยิ่งใหญ่ เสมือนภาพที่แสดงให้เห็นถึงความรุ่งโรจน์ของพระพุทธศาสนา และการปกครองแคว้นแคว้นแต่หนหลัง

พระไตรปิฎก คือ พระคัมภีร์หลักของพระพุทธศาสนา ในส่วนของพระสูตรต่าง ๆ โดยเฉพาะธรรมนิทาน ที่มีต้นเค้าจากเมืองนี้มากมาย อันเป็นพระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าตรัสแสดงไว้ที่สำคัญหลายสูตรและยังบ่งบอกถึงสถานที่ ๑๐ แห่ง ในเมืองราชคฤห์ ที่พระพุทธองค์ทรงแสดงนิมิตโอภาสแก่พระอานนท์ ให้ดำรงรูปกาย อยู่เกินกว่า ๑๐๐ ทัพปี คือ เขาคิชฌกุฏ โคตมนิโครธ เหวทังโจร สัตตบรรณ กาลิสีลา สีตวัน ตโปธาราม เวฬุวัน ชิวกัมพวัน มัททกจี มฤคทายวัน โดยเฉพาะสีตวันนั้น หลวงจีนถังซำจ้งสันนิษฐานว่า คือที่ตั้งเมืองราชคฤห์ใหม่ของพระเจ้าอชาตศัตรู แต่ในพระบาลีก้าวว่า สีตวันอยู่บนเขาลูกหนึ่ง

ลักษณะปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ผู้แสวงบุญควรจะได้ชมยิ่งนัก โดยเฉพาะ **"เบญจคีรี"** คือ ภูเขา ๕ ลูก ที่ล้อมมหานครคฤห์กำแพงอันทรงพลัง ได้แก่ **เวภาระ เวปลละ บันทวะ คิชฌกุฏ อสิคิลิ** สรรพสิ่งทั้งปวงในเขตมหานครล้วนน่าสนใจ จะได้หยิบมากล่าวพอสังเขปต่อไปนี้

เวฬุวันาราม

เวฬุวันารามมหาสังฆิกาวาส (Veluvanaram) วัดแรกในพระพุทธศาสนา เดิมเป็นอุทยานสวนไม้ไผ่นานาชนิดของพระเจ้าพิมพิสาร ที่ประทานให้ ส่วนที่เรียกว่า **กัลันทกนิวาปะ** คือ เป็นที่ให้เหยื่อกระรอก กระแต อีกส่วนหนึ่ง เรียกว่า **โมรนิวาปะ** คือ เป็นที่ให้เหยื่อนกยูง พระเจ้าพิมพิสารได้ถวายสวนที่เป็นกัลันทกนิวาปะ ให้เป็นอารามแก่พระพุทธเจ้าและสาวก ส่วนที่เป็นโมรนิวาปะ ได้ทรงอนุญาตให้เป็นที่พักของปริพาชก ซึ่งเป็นนักบวชพวกหนึ่ง นี้แสดงว่า พระเจ้าพิมพิสารทรงเป็นศาสนูปถัมภ์ของทุกลัทธิ ถึงแม้มิได้ไม่นับถือ ก็ไม่ทรงเบียดเบียน

พระราชอาพิมพิสาร เมื่อทรงสดับพระธรรมเทศนา ณ ลัญจิววัน แล้วกราบทูลพระพุทธเจ้า พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์เข้ารับบิณฑบาตในพระนคร ครั้นแล้วทรงมีพระราชดำริว่า สวนหลวงเวฬุวันแห่งนี้ไม่ใกล้ไม่ไกลจากบ้านนัก สะดวกด้วยการคมนาคม กลางวันไม่พลุกพล่าน กลางคืนเงียบสงบ เสียงไม้กึกก้อง เป็นสถานที่ควรแก่ผู้ต้องการความสงบ และควรเป็นที่สถิตเรณูอยู่ตามสมณวิสัย

ฉะนั้น พระองค์จึงถวายเวฬุวันแก่พระภิกษุสงฆ์ อันมีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ทรงจับสุวรรณภิงคาร หลังนำมอบถวายแด่พระพุทธเจ้า ด้วยเหตุนี้ ในกาลต่อมารับสั่งกับภิกษุทั้งหลาย ทรงอนุญาตให้มีอารามได้ **นับว่าเวฬุวันแห่งนี้เป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา**

พระพุทธองค์ประทับอยู่นานในพรรษาที่ ๒ ๓ ๔ ได้ประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทาให้อัครสาวกทั้ง ๒ คือ พระโมคคัลลาน์ กับพระสารีบุตร เป็นที่แสดงโอวาทปาฏิโมกข์แก่พระอริยสาวก ๑,๒๕๐ องค์ ในวันจาตุรงคสันนิบาตเพ็ญเดือน ๓ ทรงแต่งตั้งพระทัพพมัลลบุตร ให้เป็นพระภัตตเทสกะ และเสนาสนเทสกะ แก่ภิกษุทั้งหลายผู้จำพรรษา ณ พระอารามเวฬุวันนี้

นักการศาสนาถือว่า เวฬุวันเป็นแหล่งสำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์แห่งการพัฒนาเกี่ยวกับวรรณคดีพุทธศาสนาด้วย เพราะที่เวฬุวันนี้เอง พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติพระวินัยหลายสิกขาบท ทรงแสดงพระธรรมเทศนา ในพระสูตรสำคัญหลายพระสูตร

พระโอรสปาฏิโมกข์

พระพุทธองค์เสด็จลงมาจากภูเขาคิชฌกูฏเพื่อไปยังพระวิหารเวฬุวัน ทรงประชุมพระสาวก มีสันนิบาตประกอบด้วยองค์ ๔ คือ วันนั้นเป็นวันอุโบสถขึ้น ๑๕ ค่ำ ประกอบด้วยฆานิกษัตริ ๑ ภิกษุ ๑,๒๕๐ รูป ประชุมกันตามธรรมเนียมของตนโดยไม่ได้นัดหมายกัน ๑ ภิกษุเหล่านั้นเป็นพระอรหันต์ผู้ได้อภิญญาหกทั้งหมด ไม่มีแม้สักรูปหนึ่งที่เป็นปถุชน หรือพระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี และพระอรหันต์ผู้สภขวิปีสส ๑ เป็นเอหิภิกขุ คือ มิได้ปลงผมด้วยมีดโกนบวชแม้แต่รูปเดียว ๑

พระโอรสปาฏิโมกข์ เป็นธรรมที่พระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าทุกพระองค์ทรงแสดงในที่ประชุมสงฆ์ในวันมาฆปรณมี วันเพ็ญเดือน ๓ ก็การประชุมกันแห่งสาวก ที่เป็นจาคตรกสันนิบาต ในสมัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าของเราทั้งหลายพระองค์นี้มีครั้งเดียว คือ ในปีแรกหลังจากทรงตรัสรู้แล้ว ๙ เดือน ณ พระวิหารเวฬุวันกถกนิวาปสถาน ในวันมาฆปรณมี เวลาบ่าย ได้ทรงกระทำวิสุทธิอุโบสถแล้วทรงแสดงพระโอรสปาฏิโมกข์ในที่ชุมนุมสงฆ์ ซึ่งมีจำนวนภิกษุ ๑,๒๕๐ รูป อันได้แก่ปรุณชฎิล ๑,๐๐๐ รูป บริวารของพระอัครสาวก คือ บริวารของท่านพระสารีบุตร และพระโมคคัลลานะ ๒๕๐ รูป

ตโปทานที่

บ่อน้ำร้อนที่แวดล้อมด้วยมณเฑียรน้อยใหญ่ ที่ชาวฮินดูเข้ามาดูแล กว่าจะเดินขึ้นไปถึงที่ไหลมาของน้ำอุ่นนั้น ก็ต้องผ่านด่านลูกหลานซุกกัก ทั้งนั่งขอ เดินขอ แม้แต่นอนขอก็ยังมิ เรียกว่ามาถึงตรงนี้ ถ้าไม่มีความตั้งใจแน่วแน่จริง ๆ บางคนจะเผ่นกลับไปรอที่รถเสียก่อนก็มี หรือบางคนถือโอกาสแคะมองดูจารรถก็พอแล้ว แต่ถ้ารู้ว่าที่แห่งนี้มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนามาก่อน ก็ยากเหมือนกันที่จะนั่งให้ขาดทุนอยู่เฉย ๆ

ตโปทานที่ (Tapodanadi) ในสมัยพุทธกาล ขึ้นชื่อลือชาไปทั่วชมพูทวีปว่า เป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ มีสายน้ำอุ่นจากเขาเวภารบรรพต สามารถรักษาโรคภัยไข้เจ็บได้ จึงมีชาวเมืองใกล้เคียงเวียนพามาอาบน้ำอุ่นกันไม่ขาดสาย ซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลกันนัก เมื่อฟังพระธรรมได้โอสถรักษาใจแล้ว ก็มาอาบน้ำเป็นเภสัชรักษากายด้วย

หลวงจีนถังซัมจั๋ง ได้เล่าว่า สมัยที่เดินทางไปถึง มีคนจากถิ่นไกลมาอาบน้ำอุ่นกันมาก และยังถูกชวนให้อาบน้ำอุ่นกับเขาด้วยเหมือนกัน สถานที่แห่งนี้ในธรรมบทมีกล่าวไว้ และยังปรากฏในพระสูตร พระวินัยอีกด้วย เช่น สังคาลสูตร ว่าด้วยเรื่องสังคาลมาณพผู้ไหว้ทิศเป็นสรณะ และพระอานนทได้มีธรรมสาส์นจากกับ ปรีพาทกโกกนท ที่ตโปทานที่ ขณะกำลังจะอาบน้ำอุ่นกัน

เรือนคุมขังพระเจ้าพิมพิสาร

บริเวณเบญจคีรีนคร ที่เคยรุ่งเรืองตามที่พระพุทธโฆษาจารย์กล่าวว่า มีประตูใหญ่ล้อมถึง ๒๓ ประตู มีประตูเล็ก ๆ อีก ๖๔ ประตู เรียงรายอยู่ตามกำแพงเมือง มีวังเป็นที่ประทับของพระราชินี ราชนิ ราชนิ ราชนิ ธิดา และข้าราชการบริพาร อันสง่างามประดับด้วยแก้วมณีจากต่างนคร บัดนี้เหลือเพียงซากปรักหักพัง ที่อ้อมล้อมไว้ด้วยเบญจคีรีเท่านั้น

ณ บริเวณส่วนหนึ่งในเขตพระราชฐาน ที่อชาตศัตรูราชกุมาร กำหนดให้เป็นที่กักบริเวณพระเจ้าพิมพิสาร องค์ราชาผู้เป็นบิดา หรือที่เรียกกันว่า เรือนคุมขัง บางท่านบอกว่า คุกขังพระเจ้าพิมพิสารก็มี ปัจจุบันทางการของรัฐพิหาร ได้ปักเขตบอกว่า Phimbisar jail มีการก่อก่อนดินขึ้นประมาณ ๑ เมตร และบริเวณกว้างยาว ประมาณ ๘๐x๑๐ เมตร โดยมีपालะเมาะล้อมไว้ น่ายินดีที่มีทางเดินจากถนนใหญ่เข้าไปได้

ตรงกลางมีห้องสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ หากยืนที่ซอกกำแพงหินเรียงซ้อนหนา ประมาณ ๖ ฟุต จะมองเห็นยอดเขาคิชฌกูฏได้ชัดเจน แต่ที่แห่งนี้อธิบายกันว่า ครั้งก่อนเคยเป็นที่คุมขังพระเจ้าพิมพิสารแห่งแคว้นมคธ แต่ถูกอชาตศัตรูผู้เป็นโอรสทำปิตุฆาต โดยการกักบริเวณ ให้อดอาหารและจำกัดที่ให้เล็ก (ขังเดี่ยว) พระเจ้าพิมพิสาร เมื่อหมดพระราชอำนาจทรงหันเข้าพึ่งพุทธานภาพ ยืนทอดพระเนตรชายฉกรรจ์ของพระบรมศาสดา ซึ่งประทับอยู่ที่มุลคันธกุฎี ยอดเขาคิชฌกูฏ จนสิ้นพระชนม์ในคืนนั้น เพียงพระชนมายุ ๕๒ พรรษา ก่อนพระพุทธเจ้าปรินิพพาน ๘ ปีเท่านั้น

วัดชีวกำมพวัน

ระหว่างเดินทางไปเขาศิขณภูฏ จะผ่านโบราณสถานแห่งหนึ่งที่เหลือเป็นซากหินเรียงเป็นห้อง ๆ ให้เห็น โดยบริเวณล้อมด้วยลวดหนาม มีป้ายทั้งภาษาฮินดีและอังกฤษ ว่า **ชีวกำมพวัน (Jivakambavana)** หรือที่เรียกว่า ชิวการามก็มี เป็นพุทธสถานที่ควรบันทึกภาพไว้เป็นอนุสรณ์

ตามพระสูตรกล่าวว่า เป็นสถานที่ซึ่งหมอชิวโกมารภัจจ แพทย์หลวงประจำราชสำนักของพระเจ้าพิมพิสาร มีศรัทธาถวายปามะม่วงให้เป็นสังฆาราม และเคยเป็นที่ถวายการพยาบาลพระบรมศาสดา เมื่อคราวถูกพระเทวทัตถักกิ่งก่อนหิน หมายปลงพระชนม์ชีพที่เขาศิขณภูฏ บางท่านเรียกที่นี่ว่า **“โรงพยาบาลสงฆ์แห่งแรกในโลกก็ได้”**

พระพุทธรูปทรงแสดงธรรมหลายพระสูตร เช่น

๑. สามัญญผลสูตร โปรดพระเจ้าอชาตศัตรู ให้เห็นผลของความเป็นสมณะ โดยเน้นไปที่การเข้ามาบวชเรียน ถือเพศพรหมจรรย์ในพระพุทธศาสนานั้น ได้อานิสงส์ตั้งแต่ ระดับพื้นฐาน จนถึงระดับสูงสุด คือ พ้นจากสถานภาพเดิม หรือเลื่อนสถานภาพทางสังคม เช่น พ้นจากเป็นทาสกรรมกร ชาวนา มาเป็นพระภิกษุทรงศีล ได้รับความนับถือ จากคนทั่วไปแม้กระทั่งพระมหากษัตริย์

เมื่อสมบุรุษด้วยศีล สวรรวมอินทรีย์ มีสติสัมปชัญญะสันโดษ บำเพ็ญสมาธิก็ได้มานระดับต่าง ๆ ได้วิชา ๔ อันมีการทำอสุวะให้สิ้นไปในที่สุด

๒. ชิวกสูตร ทรงแสดงสูตรนี้ เมื่อหมอชิวกราบทูลถามเกี่ยวกับเรื่องการเงินเนื้อสัตว์ แก่ข้อสงสัยของคนทั่วไปในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี

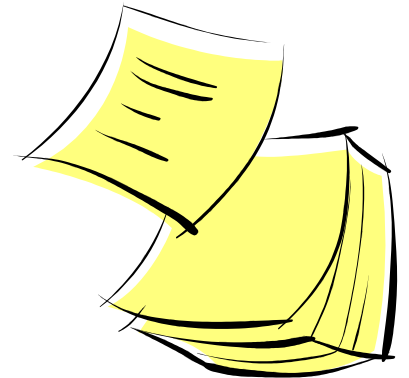
ชีวกำมพวัน หรือวัดสวนมะม่วงที่นายแพทย์ชิวโกมารภัจจ แพทย์ประจำราชสำนักพระเจ้าพิมพิสาร และพระเจ้าอชาตศัตรู มีศรัทธาสร้างถวายพระพุทธองค์แห่งนี้ เป็นที่แห่งแรกที่พระเจ้าอชาตศัตรูเข้าเฝ้าพระพักตร์พระพุทธองค์ หลังจากได้ประกอบกรรมชั่วร้ายมาแล้ว คือ ปิตุฆาต ปลงพระชนม์ พระเจ้าพิมพิสารพระราชบิดา และสมรู้ร่วมคิดในการลอบปลงพระชนม์พระพุทธองค์ ด้วยว่าพระเจ้าอชาตศัตรู ทรงรำลึกถึงอุภัยภัททกุมาร โอรสที่เกิดในวันพระเจ้าพิมพิสารสิ้นพระชนม์ ซึ่งโตวันโตคืน และมีอุปนิสัยเหี้ยมโหดกว่ากุมารทั้งหลาย ทำให้ทรงหวาดระแวงว่า โอรสองค์นี้จะทำปิตุฆาตตามอย่างพระองค์ที่ทรงกระทำมาแล้ว และทรงรำลึกถึงพระเทวทัต ทรงทราบข่าวว่าอุกธรณ์ใสบที่หน้าพระเชตะวันมหาวิหาร

จึงขอให้หมอชิวกรานำเข้าเฝ้าฟังพระธรรมเทศนาในสามัญญผลสูตร พระบรมศาสดาทรงชี้ให้เห็นอานิสงส์ของการบวชว่า “ได้ร่มกาสาวพัสตร์สี่เหลี่ยมนี้ ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ ไม่มีเขา ไม่มีเรา มีความเสมอภาคโดยธรรม มีความอิสระเสรีในชีวิตเท่าเทียมกับผู้อื่น แม้แต่พระราชามหากษัตริย์ก็ต้องกราบไหว้บุคคลเหล่านั้น โดยปราศจากความตะขิดตะขวง และให้การสงเคราะห์แก่บุคคลผู้ตั้งอยู่ในศีลธรรม และวินัยของพระผู้เข้ามาบวชในพุทธศาสนาทุกคน เป็นผู้ สละแล้วด้วยประการทั้งปวง เว้นแล้วจากการฆ่า การขโมย การหลอกลวง ยูแหย่ เว้นจากการฟุ่มเฟือย ผู้ประพฤติเช่นนี้ย่อมเป็นคุณแก่บ้านเมือง ทำให้ง่ายแก่การปกครอง ความร่มเย็นย่อมเกิดขึ้นในบ้านเมือง นี่คืออานิสงส์ของการบวช” พระเจ้าอชาตศัตรูทรงแจ่มแจ้งในจิตทุกประการ ทรงรำลึกถึงบาปที่ล่วงเกินพระพุทธองค์ในอดีต ทรงรำลึกถึงกรรมที่ได้ทำปิตุฆาตพ่อ เพราะความหลงผิด จึงกราบทูลขอขมาลาโทษต่อพระพุทธองค์ และขอรับไตรสรณคมณ์ในท่ามกลางประชุมสงฆ์

หมอชิวก ปรมาจารย์ทางการแพทย์ มีประวัติที่น่าศึกษา ชีวิตท่านก้าวจากบุคคลที่โลกไม่ต้องการ จนกลายเป็นบุคคลที่โลกลืมไม่ลง ได้รับความไว้วางใจจากราชสำนักให้เป็นแพทย์ประจำพระองค์พระเจ้าพิมพิสารอีกด้วย

ยังมีเรื่องน่ารู้ อีกมากมายจาก "สุพรรณพระพุทธรองค์" ตอนนี้
อย่างเช่น

เมืองเจ้าลัทธิ
บาตรไม้จันทร์
สถูปพระอัญญาโกณฑัญญะ
ราชอุทยานเวฬุวัน
เปรตญาติพระเจ้าพิมพิสาร
พุทธกิจในเวฬุวัน
นายแพทย์ใหญ่ประจำเวฬุวัน
สมณะจีนมาตุ
ชราสูตร
วนโรปสูตร
พระนางเขมาเถรี
พระมหาโมคคัลลานเถระ
เหตุปัจจัยที่ทำให้พระศาสนาเสื่อม
สิงคาลมาณพ
ที่มาของตโปทานที่
พระเจ้าพิมพิสาร
ปีปผลึกหา
ธิดาผู้กล้าในบุญ
ประชุมสังคายนา (Pracumsangkayana)
ปรารภทำสังคายนา
มนิยาม์มัลล
ชิวโกมารภัจจ์
นางงามประจันคร
ราชอาชชาติศัตรู
มัททกุจฉิมฤคทายวัน

ติดตาม น่าอ่านได้ จากในหนังสือ นะคะ